

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi tapaturma- ja liikennevakuutuslaitoksilta vuodelta 1999 perittävästä maksusta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi yksi-vuotinen laki, jolla tapaturma- ja liikennevakuutuksen täyskustannusvastuun periaatteen toteuttamista jatketaan vuonna 1999. Tapaturma- ja liikennevakuutuslaitoksilta sekä maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokselta peritään tähän tarkoitukseen

yhteensä 307 miljoonan markan suuruinen maksu.

Esitys liittyy valtion vuoden 1999 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan tammikuun 1 päivänä 1999 ja olemaan voimassa vuoden 1999.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Tapaturma- ja liikennevakuutusjärjestelmien täyskustannusvastuu niiden korvauspiiriin kuuluvista sairaanhoitokustannuksista toteutettiin väliaikaisella järjestelmällä ensimmäisen kerran vuonna 1993 tapaturma- ja liikennevakuutuslaitoksilta vuodelta 1993 perittävästä maksusta annetulla lailla (1645/1992). Järjestelmän voimassaoloa on sen jälkeen jatkettu vuosittain, viimeksi tapaturma- ja liikennevakuutuslaitoksilta vuodelta 1998 perittävästä maksusta annetulla lailla (1082/1997), jolla vakuutuslaitoksilta peritään yhteensä 307 miljoonaa markkaa. Valtiontaloudellisista syistä maksu on ohjattu vuosittain kansaneläkelaitokselle pienentämään kansaneläkelain 59 §:n 2 momentissa tarkoitettua valtion kansaneläkerahastoa koskevaa takuusuutta.

Tapaturma- ja liikennevakuutusjärjestelmien luonteen ja rahoitusvastuun huomioon ottaen on tarkoituksenmukaista, että pysytään nykyisessä liikenne- ja tapaturmapotilaiden julkisen terveydenhuollon palveluiden todelliseen käyttöön perustuvassa maksussa, joka kerätään vuosittain vakuutusjärjestel-

miltä. Näin pystytään takaamaan liikenne- ja tapaturmapotilaille yhdenvertainen oikeus saada nopea ja asianmukainen hoito julkisen terveydenhuollon piirissä hoidon tarpeen aiheuttajasta riippumatta. Vakuutusyhtiö on velvollinen korvaamaan liikenne- ja tapaturmapotilaalle edelleenkin vain julkisen terveydenhuollon asiakasmaksun. Sosiaali- ja terveysministeriö on jatkanut sen selvittämistä, miten maksu voitaisiin ohjata julkiselle terveydenhuollolle. Toteuttamiskelpoisesta mallista ei ole kuitenkaan päästy yksimielisyyteen. Siksi nykyistä järjestelmää ehdotetaan jatkettavaksi myös vuonna 1999.

Maksu ehdotetaan perittäväksi edelleen 307 milj. markan suuruisena. Tapaturmavakuutuslaitosten osuus olisi siitä 156 miljoonaa, maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen 22 milj. ja liikennevakuutuslaitosten 129 milj. markkaa. Maksun jakaantumista lakisääteisen tapaturmavakuutuksen ja maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen välillä tarkistettaisiin, koska vahinkomäärien perusteella voidaan arvioida, että maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen piiriin kuuluvien potilaiden suhteellinen osuus julkisen terveydenhuollon palveluiden käytöstä

on selvästi pienentynyt. Perintämenettely ja maksun jakautuminen vakuutusyhtiöiden välillä tapaturma- ja liikennevakuutusjärjestelmissä toteutettaisiin entisellä tavalla. Maksu ohjattaisiin kansaneläkelaitokselle pienentämään kansaneläkerahaston sijasta valtion sairausvakuutusrahastoa koskevaa takuuso- suutta, koska kysymys on sairaanhoitopalveluiden käyttöön perustuvasta maksusta.

2. Esityksen vaikutukset

Esityksen johdosta valtio saa tapaturma- ja liikennevakuutusjärjestelmiltä 307 miljoonaa markkaa, jolla katetaan valtion sairausvakuutusrahastoa koskevaa takuuso- suutta.

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain 15 §:n mukaan valtio osallistuu maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen kustannuksiin niin sanotun lisäturvaosuuden kautta. Tämän lisäksi valtio osallistuu maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen perusturvaosuuden kustannuksiin välillisesti maatalousyrittäjien eläkelain, kansaneläkelain, sairausvakuutuslain ja perhe-eläkelain rahoituksen kautta. Maatalousyrittäjät osallistuvat rahoitukseen vakuutusmaksuosuuden kautta. Siten osa maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen 22 miljoonan markan täyskustannusvastuumaksusta tulee valtion vastattavaksi suoraan lisäturvaosuuden kautta ja välillisesti perusturvaosuuden kautta.

Hallitus on antanut eduskunnalle samanlaisesti tämän esityksen kanssa valtion vuoden 1999 talousarvioesitykseen liittyen esityksen maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain 15 §:n muuttamisesta (HE /1998 vp) siten, että näitä rahoitusosuuksia muutettaisiin vuoden 1999 alusta lukien. Esityksen mukaan valtion lisäturvaosuuden suuruus olisi vuonna 1999 32,95 prosenttia kokonaiskustannuksista. Perusturva rahoittavien järjestelmien osuudeksi esitetään kansaneläkelaitoksen osalta 25,75 prosenttia ja maatalousyrittäjien eläkelaitoksen osalta 14,39 prosenttia kokonaiskustannuksista.

Huomioon ottaen ehdotetut muutokset ja sen, ettei valtio osallistu maatalousyrittäjien

vapaaehtoisen tapaturmavakuutuksen kustannuksiin, valtion välitön rahoitusosuus olisi vuonna 1999 arviolta 30,5 prosenttia ja maatalousyrittäjien 35,4 prosenttia maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen kokonaiskustannuksista. Perusturvaosuuden kautta muodostuvan valtion välillisen kustannusosuuden arvioidaan olevan vuonna 1999 noin 16 prosenttia kokonaiskustannuksista.

Ehdotetusta maksusta aiheutuisi siten valtiolle maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen rahoituksen kautta vuonna 1999 yhteensä arviolta runsaan 10 miljoonan markan suuruinen meno. Määrästä toteutuisi valtion välittömän osuuden kautta arviolta vajaa 7 miljoonaa markkaa ja loput välillisesti perusturvaosuuden kautta.

Tapaturma- ja liikennevakuutusjärjestelmässä kustannusten lisäys voidaan siirtää vakuutusmaksuihin. Arvioitu vaikutus sekä tapaturma- että liikennevakuutusmaksuun on noin 6 prosenttia. Maksu ei nosta vakuutusmaksuja nykyisestä. Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen maksuosuudesta siirtyy vakuutettujen vakuutusmaksuilla katettavaksi runsas kolmannes eli arviolta noin 8 miljoonaa markkaa. Osuus vastaa vakuutettujen osuutta maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen kokonaiskustannusten rahoituksesta.

Esitys liittyy valtion vuoden 1999 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

3. Asian valmistelu

Asia on valmisteltu sosiaali- ja terveystieteiden ministeriössä virkatyönä. Valmistelun yhteydessä on kuultu Tapaturmavakuutuslaitosten liittoa, liikennevakuutuskeskusta ja Maatalousyrittäjien eläkelaitosta.

4. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1999 ja koskemaan vuodelta 1999 suoritettavaa maksua.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

tapaturma- ja liikennevakuutuslaitoksilta vuodelta 1999 perittävästä maksusta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Vakuutuslaitosten, joilla on oikeus myöntää Suomessa tapaturmavakuutuslaissa (608/1948) tai liikennevakuutuslaissa (279/1959) tarkoitettuja pakollisia vakuutuksia, sekä maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain (1026/1981) 2 §:ssä tarkoitetun maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen on suoritettava kansaneläkelaitokselle, siten kuin jäljempänä säädetään, sairausvakuutuslain 59 §:n 1 momentissa säädetyn valtion osuuden pienentämiseksi vuonna 1999 maksu, joka on yhteensä 307 miljoonaa markkaa. Tästä maksusta tapaturmavakuutuksia myöntävien vakuutuslaitosten osuus on 156 miljoonaa markkaa ja liikennevakuutuksia myöntävien vakuutuslaitosten osuus 129 miljoonaa markkaa. Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen osuus on 22 miljoonaa markkaa.

2 §

Edellä 1 §:ssä tapaturmavakuutuslaitoksille säädetty maksuosuus jakautuu niiden kesken tapaturmavakuutuslain mukaisista muista kuin 57 §:ssä säädettyistä vakuutuksista vuoden 1999 tilinpäätöksellä vahvistettujen vakuutusmaksutulojen suhteessa. Liikennevakuutuslaitoksille säädetty maksu jakautuu niiden kesken vuoden 1999 tilinpäätöksellä vahvistettujen liikennevakuutusmaksutulojen suhteessa. Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen 1 §:ssä säädetty maksuosuus on lopullinen.

3 §

Sen estämättä, mitä tapaturmavakuutuslain 35 §:n 2 momentissa ja maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain 13 §:ssä säädetään, tästä laista vakuutuslaitoksille aiheutuva menojen lisäys voidaan vuonna 1999 ja sen jälkeen sisällyttää pakollisen tapaturmavakuutuksen vakuutusmaksujen perusteisiin ja lukea maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen kokonaiskustannuksiin.

Tästä laista johtuvasta maksutulon lisäyk-

sestä ei kuitenkaan peritä eräistä vakuutusmaksuista suoritettavasta verosta annetussa laissa (664/1966) tarkoitettua vakuutusmaksuveroa, liikennevakuutuslain mukaista liikenneturvallisuusmaksua, tapaturmavakuutuslain 35 §:n 4 momentin mukaista työturvallisuusmaksua eikä 58 §:n ja 60 §:n 6 momentin mukaisia maksuja eikä eräiden tapaturmakorvausten sitomisesta palkkatasoon annetun lain (957/1971) 2 §:n eikä tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (625/1991) 12 §:n mukaisia maksuja. Tämän lain mukaista maksua ei oteta myöskään huomioon maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain 14 §:n mukaisia työturvallisuuskuluja määrittäessä.

4 §

Tapaturma- ja liikennevakuutuslaitokset ovat velvollisia suorittamaan kalenterikuukausittain ennakkoa 1 §:ssä tarkoitetusta maksusta. Ennakon suuruus on kalenterikuukaudelta 1/12 vakuutuslaitosten maksettaviksi 1 §:ssä säädettyistä määristä. Ennako jakautuu tapaturmavakuutuslaitosten kesken ja liikennevakuutuslaitosten kesken vuoden 1997 tilinpäätöksellä vahvistettujen pakollisen tapaturmavakuutuksen ja liikennevakuutuksen vakuutusmaksutulojen suhteessa.

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitos maksaa kalenterikuukaudelta 1/12 sen maksettavaksi 1 §:ssä säädetystä määrästä.

Vakuutuslaitoksen on suoritettava kunkin kuukauden 15 päivään mennessä ennako tapaturmavakuutusmaksutulosta Tapaturmavakuutuslaitosten liitolle ja liikennevakuutusmaksutulosta liikennevakuutuskeskukselle. Sosiaali- ja terveysministeriö välittää maksut kansaneläkelaitokselle. Sosiaali- ja terveysministeriöllä on oikeus veloittaa Tapaturmavakuutuslaitosten liiton ja liikennevakuutuskeskuksen tilejä suoritettujen ennakoiden määrällä välittäessään 1 §:ssä säädetyn markkamäärän kansaneläkelaitokselle.

5 §

Edellä 4 §:n 1 momentissa tarkoitettujen tapaturma- ja liikennevakuutuslaitosten ennakoina suorittamat maksuosuudet tarkistetaan vastaamaan 2 §:ssä säädettyä maksuosuuksien jakautumista sen jälkeen, kun tapaturma- ja liikennevakuutuksen vakuutusmaksutulot vuodelta 1999 on tilinpäätöksellä vahvistettu.

Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa kunkin vakuutuslaitoksen ennakon sekä lopullisen maksuosuuden määrän. Tapaturma- vakuutuslaitosten liitto ja liikennevakuutuskeskus huolehtivat 1 momentin mukaisten lopullisten maksuosuuksien keräämisestä ja tilittämisestä vakuutuslaitoksille.

6 §

Tarkempia määräyksiä tämän lain täytäntöönpanosta antaa tarvittaessa sosiaali- ja terveysministeriö.

7 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1999. Laki koskee vuodelta 1999 suoritettavaa maksua.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 9 päivänä lokakuuta 1998

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*